

Asia: VN/35922/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle ambulanssikuljetusten ja ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun uudistamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksumuutoksia koskevaksi lainsäädännöksi sekä luonnos

Lausunnonantajan lausunto

- 1. Lausuntonne ensihoitopalveluun sisältyvien sekä ensihoitopalveluun sisältyvämmien ambulanssilla toteutettavien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun siirrosta hyvinvointialueille sisältäen ensihoitopalvelun sekä muiden kuljetusten asiakasmaksujen muutokset ja kanavointiratkaisun:**

STTK kannattaa pääosin esitystä ensihoitopalveluiden rahoitusvastuun siirtämisestä hyvinvointialueiden vastuulle. Yleisesti STTK pitää tärkeänä, että rahoitusperusteinen korvaus rakennetaan siten, että alueiden välinen yhdenvertaisuus palveluiden tuottamisessa varmistetaan alueelliset erot ja erityispiirteet huomioiden. Olennaista on panostaa myös palveluiden kehittämiseen ja hoitoon pääsyn parantamiseen.

STTK pitää esitettyä ensihoitopalveluiden rahoituksen uudistusta kannatettavana, koska se painottaa palveluiden kokonaisvaltaista sisältöä ja valmiutta kuljetuksen sijaan, mikä tukee ensihoidon tarkoituksenmukaista kehittämistä ja mahdollisesti vähentää tarpeettomia ensihoitokuljetuksia.

STTK nostaa esiin huolen siitä, että hyvinvointialueet saattavat pyrkiä säästöihin käyttämällä muita ajoneuvoja ensihoitokuljetuksiin, mikä voisi johtaa lääketieteellisesti epätarkoituksenmukaisiin ratkaisuihin. Kuljetusmuodon valinnan tulee aina perustua lääketieteelliseen arvioon, eikä taloudellisten seikkojen pidä vaikuttaa päätöksentekoon. On tärkeää varmistaa, ettei ensihoidon toimivuutta vaaranneta.

2. Lausuntonne muista esitetyistä asiakasmaksumuutoksista (indeksisääntelymuutokset ja käyttämättä jätetyn palvelun maksun muutokset):

STTK huomauttaa, että vuoden 2025 alussa toteutetut sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen korotukset haastavat erityisesti pienituloisia ja pitkäaikaissairaista ja kantaa huolta esitettyjen muutosten vaikutuksista asiakkaille syntyviin kokonaiskustannuksiin. STTK pitää tärkeänä, että esityksen mukaiset maksujen korotukset eivät lisää eriarvoisuutta tai uhkaa asiakas- ja potilasturvallisuutta. On tärkeää huolehtia, että pienituloiset ja pitkäaikaissairaajat eivät joudu jäämään ilman tarpeellista hoitoa taloudellisten haasteiden vuoksi.

On tiedossa, että asiakasmaksujen nostoista on aiheutunut jo nyt taakkaa pienituloisille ja että asiakasmaksut päätyvät yhä useammilla ulosottoon. STTK pitää ratkaisua ehkäistä taloudellisten haasteiden syntymistä sosiaaliturvan keinoin kestävämmänä. STTK pitääkin tärkeänä, että hyvinvointialueille luodaan automaattiset huojennuskäytännöt, joilla voidaan helpottaa asiakasmaksujen huojentamista ja varmistaa asiakasmaksujen kohtuullisuus. STTK kantaa huolta siitä, että käytännöstä, jossa maksukaton seuraaminen on asiakkaan vastuulla ja pitää tärkeänä sitä, että maksukaton seurantavastuu siirretään pois asiakkaalta itseltään. Lisäksi STTK pitää tärkeänä, että maksujen kokonaiskertymän seurannan ja kohtuullistamisen helpottamiseksi maksukattoon sisällytettäisiin myös lääkekulut ja muut terveydenhuollon kustannukset.

Käyttämättä ja peruuttamatta jätettyjen käyntien osalta STTK toteaa, että maksua voitaisiin periä esityksen mukaisesti sillä edellytyksellä, että esityksessä esiin tuodun poikkeukset perimättä jättämisestä huomioidaan tarkasti. Lisäksi STTK huomauttaa, että maksujen välttämiseksi hyvinvointialueiden tulee kehittää käytäntöjään ajanvaraus-, muistutus- ja peruutusmenettelyihin liittyvien palveluiden selkeyttämiseksi. Olennaista on, että asiakkaalla on riittävän ajoissa ja selkeästi tieto varatusta ajasta ja selkeä käsitys peruutuskäytännöistä.

3. Lausuntonne esityksen vaikutusarvioinneista:

STTK huomauttaa, että kokonaisarviointi asiakkaille kohdistuvista kasautuvista kokonaiskustannuksista jää puutteelliseksi. Olennaista olisi tehdä kokonaisarviointia esityksen vaikutuksista asiakkaiden terveyteen, hyvinvointiin ja taloudelliseen tilanteeseen huomioiden muut jo toteutetut muutokset, jotka ovat nostaneet asiakasmaksuja ja lääkekuluja sekä heikentäneet sosiaaliturvaa.

STTK pitää tärkeänä, että vaikutustenarviointia tehdään huolella eri väestöryhmät huomioiden. Tärkeää on huolehtia etteivät asiakasmaksut nouse kohtuuttomiksi esimerkiksi pienituloisilla ja pitkäaikaissairaille tai muilla paljon palveluita tarvitsevilla. Kohonneet asiakasmaksut eivät saa muodostua taloudelliseksi esteeksi hoitoon hakeutumiselle, hoidon jatkuvuudelle ja palveluihin pääsemiselle.

Lisätietoja STTK:ssa:

Ida Nummelin, sosiaali- ja terveystalitiikan asiantuntija

ida.nummelin@sttk.fi

4. Edellyttääkö ensihoidon laskutustietojen käsittely muutoksia tietojärjestelmiin (esimerkiksi laskutustietojen saaminen THL:n ylläpitämästä ensihoitorekisteristä hyvinvointialueen laskutusjärjestelmiin)? Arvioi myös muutoksen toimeenpanon aiheuttamia kustannuksia.

-

5. Minkälaisia tietojärjestelmä- ja muita muutoksia ensihoitopalveluun sisältyvättömien kuljetusten laskutustietojen käsittely edellyttää? Arvioi myös muutoksen toimeenpanon aiheuttamia kustannuksia sekä toimeenpanoon tarvittava aika.

-

6. Kysymys hyvinvointialueille (mukaan lukien Helsingin kaupunki ja HUS-yhtymä): Millaisia sopimus- ja kilpailutusvaikutuksia esityksellä arvioidaan olevan alueellanne?

-

7. Onko toimialanne lainsäädännössä esteitä sille, että asiakasmaksulakiin nykyisellään sisältyvää viittausta päivähoiton maksuihin (ks. tarkemmin ehdotettu 14 b §) ei jatkossa enää laissa olisi?

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Gylling Päivi
STTK ry.